

רע"פ 3989/15 - שי גוזלאן נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 3989/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: שי גוזלאן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 29.4.2015, בעפ"ג 48463-11-14, שניתן על-ידי כב' השופטים: ר' יפה-כץ - סג"נ; י' צלקובניק; ו-י' עדן

בשם המבקש: עו"ד ליאורה גלאובך

בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופטים: ר' יפה-כץ - סג"נ; י' צלקובניק; ו-י' עדן), בעפ"ג 48463-11-14, מיום 29.4.2015, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט י' ליבדרו), בת"פ 1886-07-13, מיום 7.10.2014.

2. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות שיוחסו לו בכתב אישום מתוקן, בעבירות כדלקמן: גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וניסיון לתקיפה סתם, לפי סעיף 379 בצירוף עם סעיף 25 לחוק העונשין. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי ביום 22.5.2013, סמוך לשעה 01:00, בילתה הגב' נופר פרקש (להלן: המתלוננת) בהופעה שהתקיימה בבמה מרכזית שהוקמה בשדרות בן-גוריון בבאר שבע, במסגרת אירועי יום הסטודנט. אותה עת, כך נטען, החזיקה המתלוננת בידה מכשיר פלאפון (מסוג איפון 4). בשלב מסוים, הגיח המבקש לעברה של המתלוננת, חטף את מכשיר הפלאפון מידה, והחל להימלט מן המקום. כעולה מכתב האישום המתוקן, המתלוננת החלה לרוץ אחרי המבקש, והצליחה לאחוז בחולצתו. או-אז, ניסה המבקש לתקוף את המתלוננת בכך שהניף את ידו לעברה. לאחר האירוע, מכר המבקש את מכשיר הפלאפון לתושבת באר שבע, בתמורה ל-700 ₪.

3. לאחר הודיית המבקש בעובדות לעיל, הורה בית משפט השלום לשירות המבחן, לערוך תסקיר בעניינו של המבקש, ובכלל זאת לבחון את סוגיית הרשעתו בדיון.

4. בגזר דינו, ובשים לב לתסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש, קבע בית משפט השלום כי אין מדובר במקרה "חריג שבחריג", המצדיק הימנעות מהרשעה. בית משפט השלום הטעים, בהקשר זה, כי "מעשיו של [המבקש] התבטאו בשלושה מאפיינים פליליים", כמי ש"בחר פעם אחר פעם, בכל צומת אליו הגיע באירוע, לפעול בניגוד לחוק ובדרך לא נורמטיבית". ועוד נקבע, בהקשר זה, כי אין בשאיפתו של המבקש ללמוד ולעסוק בתחום החשמל, כדי להצביע על נזק ממשי, להבדיל מ"נזק כללי עתידי שעשוי להיגרם לכל נאשם, במיוחד כאשר מדובר בנאשם צעיר". לפיכך, החליט בית משפט השלום שלא לאמץ את המלצת שירות המבחן להימנע מהרשעתו של המבקש. לאחר זאת, קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש נע בין מאסר על תנאי, בצירוף עונשים נלווים, למספר חודשי מאסר שאפשר שירוצו על דרך של עבודות שירות. בבואו לקבוע את העונש בתוך מתחם הענישה, זקף בית משפט השלום לזכותו של המבקש, את השיקולים שלהלן: הודייתו של המבקש במיוחס לו; העובדה שהוא נעדר עבר פלילי; נסיבותיו האישיות; ואת הפגיעה הצפויה למבקש מעצם הרשעתו, במיוחד נוכח גילו הצעיר. בסופו של יום, השית בית משפט השלום על המבקש 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש עבירת אלימות, לרבות איומים או עבירת רכוש, למעט עבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב, למשך 3 שנים; ופיצוי למתלוננת בסך 1,500 ₪.

5. המבקש לא השלים עם תוצאת הרשעתו בדיון, ערער עליה לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, וערעורו נדחה ברוב דעות.

כב' השופט י' עדן, בדעת מיעוט, סבר כי יש להורות על ביטול הרשעתו של המבקש. השופט עדן גרס, כי חומרת העבירות בהן הורשע המבקש אינה שוללת הימנעות מהרשעה, וכי "לשיקולי השיקום ולנימוקים לאי הרשעה [...] צריך שיהיה משקל של ממש". בין היתר, תמך השופט עדן את עמדתו זו, בנסיבות חייו המורכבות של המבקש; בחרטה שהוא הביע; ובכוונתו לנהל חיים נורמטיביים ולרכוש מקצוע. בהתייחס לקביעתו של בית משפט השלום בנוגע לנזק הקונקרטי הצפוי למבקש מהרשעתו, סבר השופט עדן, כי בגילו של המבקש "קיים קושי לומר כי מתגבשות דרכי התעסוקה בעתיד, ומובן שהנזק האפשרי קשור בתעסוקה. מה ראייה נבקש מנאשם אשר אך סיים את שירותו הצבאי להביא כדי להצביע על קיומו של נזק להעסקתו בעתיד כתוצאה מההרשעה?". לצד זאת, כך לגישתו של השופט עדן, "יתכן ויהיה בהרשעה כדי נתון שאולי יקשה [על המבקש] [...] בכך יש תמיכה בצורך להימנע מהרשעה".

מן העבר השני, דחתה דעת הרוב, מפי כב' השופט י' צלקובניק, אליו הצטרפה כב' השופטת ר' יפה-כץ - סג"נ, את בקשתו של המבקש להימנע מהרשעתו בדין. בחוות דעתו, עמד השופט צלקובניק על חומרת מעשיו של המבקש, בקובעו, כי "עבירות הקשורות בנטילה בכוח, שלא כדין של טלפונים סלולאריים יקרים מידי בעליהם, הפכו זה מכבר ל'מכת מדינה', כאשר המטרה היא עשיית רווח קל ומהיר". בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות בידי המבקש, ציין השופט צלקובניק, כי אלו "מערערות את תחושת הביטחון, מחייבות על פי טיבן הרשעה, ומשאופי המעשים, מהגניבה עד המכירה, מצביע על מרכיבי תכנון, הרי שצרכי ההרשעה נהירים עוד יותר". לקביעתו זו, הגיע השופט צלקובניק מבלי להתעלם מכברת הדרך השיקומית אותה ביצע המבקש; מהחרטה שהמבקש הפגין על מעשיו; ומגילו הצעיר של המבקש בעת ביצוע העבירות. אשר לעמדתו של השופט עדן, קבע השופט צלקובניק כי "מטבעה של הרשעה שיש בה כדי לפגוע באופן כללי במישור חייו של כל אדם, בכל גיל, ואולם בכך אין די לצורך הימנעות מהרשעה".

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשתו טען המבקש כי עניינו נכלל בגדר המקרים המצדיקים מתן רשות ערעור. לשיטתו של המבקש, קיים קושי להוכיח קיומו של נזק קונקרטי, שעה שעסקינן בהרשעתם בדין של "בגירים-צעירים". כלפי קבוצת אוכלוסייה זו, כך נטען, ראוי להתייחס "באופן דומה לזה הננקט כלפי קטינים, ולהכיר בכך שהרשעה בפלילים עשויה לסגור את האפשרויות העומדות בפניהם ותפגע באופן ממשי ביכולת השיקום שלהם". המבקש טען, בהקשר זה, כי "בגירים-צעירים" טרם גיבשו את אישיותם הבוגרת, אך הם "אינם חוסים עוד תחת מגן הקטינות". לפיכך, הרשעתם בדין של נאשמים הממשיכים לקבוצה זו מהווה הפלייה. זאת שכן, הם אינם יכולים להצביע על נזק קונקרטי עתידי "שעשוי לחלצם מהרשעה". המבקש הוסיף וטען, כי שגה בית המשפט המחוזי באופן בו העריך את הפגיעה שתסב למבקש הרשעתו בדין. נטען, בהקשר לכך, כי המבקש החל לאחרונה בלימודי הנדסאות חשמל, והרשעתו עלולה למנוע ממנו רישום בפנקס ההנדסאים. לבסוף, הצביע המבקש על נסיבותיו האישיות "המורכבות", ונסיבות ביצוע העבירה, אשר מצדיקות, לשיטתו, הימנעות מהרשעתו בדין.

7. המשיבה התבקשה, בהחלטתי מיום 29.6.2015, להגיב לבקשה לרשות ערעור. במענה לטענותיו של המבקש, טענה המשיבה אין מקום להורות על עריכת דיון ב"גלגול שלישי" במקרה דנא. נטען, כי קיימת, זה מכבר, הלכה ברורה בסוגייה שבמוקד הבקשה, אשר ראשיתה בע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: הלכת כתב), והיא התפתחה בבית משפט זה במרוצת השנים. לעמדת המשיבה, קבלת עמדתו של המבקש, תוביל "למתן משקל מוגזם לנסיבות האישיות של המבקש אשר הגם שמלמדות על תהליך שיקום שעובר, אינן חריגות במידה המצדיקה את ביטול הרשעתו בנוסף לעונש המקל שנגזר עליו". לכך יש להוסיף, כך טענה המשיבה, את חומרת העבירות בהן הורשע המבקש, המלמדת כי אין מדובר "במעידה חד פעמית" של המבקש, אלא בבחירתו "להמשיך ולעבור על החוק, כאשר לאחר חטיפת המכשיר מידיה של המתלוננת, אף הרים כלפיה את ידו בניסיון לתקוף אותה".

דיון והכרעה

8. לאחר שבחנתי את הבקשה שלפניי על צרופותיה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות. כלל הוא, כי בית משפט זה ייעתר לבקשות רשות ערעור במקרים חריגים בלבד, בהם מתעוררת שאלה משפטית נכבדה, או סוגייה ציבורית עקרונית, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים לבקשה, או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין חמור או אי-צדק של ממש שנגרם למבקש (רע"פ 5177/15 פרץ נ' בטיטו (4.8.2015); רע"פ 3319/15 שקיראת נ' יו"ר הועדה

המקומית לתכנון ולבניה, ירושלים (20.7.2015); רע"פ 4987/15 סלפוצ'ניק נ' מדינת ישראל (19.7.2015)). חרף ניסיונו של המבקש לעטות על בקשתו אצטלה עקרונית, שוכנעתי כי בקשה זו אינה עונה על אמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור, ומטעם זה, כשלעצמו, אין בידי להיעתר לה.

9. אציין, למעלה מן הדרוש, כי גם לגופו של עניין אינני מקבל את טענותיו של המבקש. הסוגייה הנוגעת להימנעות מהרשעתו של נאשם נדונה בבית משפט זה, לא אחת, ומקורה בהלכת כתב, שם נקבע כי:

"האפשרות הנתונה לבית המשפט להימנע מהרשעתו של נאשם שביצע עבירה, מעוגנת בסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, והיא מהווה חריג לכלל, לפיו משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. במילים אחרות, תוצאה של הימנעות מהרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, היא תוצאה חריגה, השמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שני תנאים מצטברים נקבעו, על מנת להימנע מהרשעה: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים' (ההדגשות שלי - א.ש.) (ראו גם: רע"פ 2744/15 דרדיק נ' מדינת ישראל (17.6.2015); רע"פ 2136/15 פלוני נ' מדינת ישראל (29.3.2015); רע"פ 1931/15 מויססנקו נ' מדינת ישראל (26.3.2015)).

המבקש טוען, כאמור, כי לנוכח היותו "בגיר-צעיר", אין ביכולתו לספק תמונה מדוייקת בדבר הפגיעה העתידית שעשויה להיגרם לו, באם תיוותר הרשעתו בדין על כנה, ועל השלכות פגיעה זו על סיכויי השיקום שלו. לכן, סבור המבקש כי יש להגמיש את דרישת הנזק הקונקרטי שעתיד להיגרם לו מהרשעתו. אין בידי לקבל טענתו זו של המבקש. ראשית לכל, אזכיר את שקבעתי ברע"פ 2180/14 שמואלי נ' מדינת ישראל (24.4.2014): "גם בנוגע להימנעות מהרשעתו של קטין, יש להראות כי ההרשעה תוביל לפגיעה מהותית וקונקרטי בעתידו או בשיקומו [...] על אחת כמה וכמה, שדרישה זו עומדת בתוקפה כאשר מדובר בבגיר, או ב'בגיר צעיר'". אינני רואה כל הצדקה לסטות, בעת הזו, מדברים אלו, ומכל מקום אף איני נדרש לכך בנסיבות דנן. זאת שכן, סבורני כי אין מקום להורות על ביטול הרשעתו של המבקש, בעיקר, לנוכח חומרת העבירות אותן הוא ביצע. כידוע, "המבחן ללא הרשעה הינו חריג לכלל, שכן משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם וראוי להטיל אמצעי זה רק במקרים יוצאי דופן, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה" (הלכת כתב). בענייננו, המבקש ביצע עבירות חמורות ביותר, ובעיקר אמורים הדברים בגניבת מכשיר הטלפון הנייד, כאשר יש לתת את הדעת על המגמה הכללית להרתיע עבריינים מפני שוד או גניבת מכשירים סלולאריים, אשר הפכו, זה מכבר, ל"מכת מדינה". בע"פ 588/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.8.2013) התייחסתי, אמנם, בדבריי לעבירת השוד, אך הדברים ישימים, בעיקרון, גם לגניבת מכשירי טלפון סלולאריים:

"למרבה הצער, הפכו, בתקופה האחרונה, מעשי השוד ובעיקר ככל שמדובר בשוד של מכשירים סלולאריים יקרי ערך, לתופעה שניתן להגדירה כ'מכת מדינה', כאשר חדשות לבקרים מדווחים אנו על תקיפה של קורבנות חסרי הגנה, על-ידי שודדים אלימים וחסרי מעצורים, המבקשים לשדוד את רכושם ולזכות ברווח כספי קל וזמין [...] מעבר להיבט הכספי והכלכלי של התופעה, יש ליתן את הדעת לפגיעות הפיזיות, ולא פחות חמור מכך, לפגיעות הנפשיות הנגרמות לקורבנות העבירה, בצד הפגיעה בשלומם ובבטחונם של הציבור בכללותו" (ראו גם: ע"פ 936/14 אברהם נ' מדינת ישראל (31.8.2014))

לכך יש להוסיף את המשך הדברים, שעה שהמבקש הניף את ידו לעבר המתלוננת בניסיון להכותה. בנסיבות

אלה, אינני מוצא טעם מיוחד המצדיק הימנעות מהרשעה במקרה דנא.

10. לפיכך, הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, כ"ד באב התשע"ה (9.8.2015).

שׁוֹפֵט
